
ଧନଶଢ଼ଙ୍କ ଅଚାନକ ଇସ୍ତଫା

ଜାତୀୟ ରାଜନୀତିରେ ଆଲୋଚନା

ଆଧିକାରୀଙ୍କ ବିଧି ବିଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଆମ ଦେଶର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଆଦାନରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିବା ସ୍ଥିତିରେ ତାଙ୍କ ପଛକୁ ଉପରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ସ୍ଥାନ ଦିଆଯିବାରେ ରହିଥାଏ । ଏଭଳି ଏକ ମର୍ଯ୍ୟାଦାଜନକ ଆଦାନ ଅବଳୁପ୍ତ କରିଥିବା ପରାମର୍ଶଦାତାଙ୍କର ଅଧିକାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ରାଜ୍ୟସଭାର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ରୂପେ ମଧ୍ୟ ଦାୟିତ୍ବ ସଂପାଦନ କରିଥାନ୍ତି । ଜଣେ ଜଣାଶୁଣା ଆଇନଜ୍ଞ ଜଗତୀୟ ଧନଶ୍ରୀତ ଗତ ୨୦୨୨ ଅପ୍ରେଲ ୧୧ ତାରିଖରୁ ଭାରତର ଉପରାଷ୍ଟ୍ରପତି ପଦବୀରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ନିମ୍ନ ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ଆଉ ଦୁଇ ବର୍ଷ ପରେ ଅର୍ଥାତ୍ ୨୦୨୭ ଅଗଷ୍ଟରେ ଶେଷ ହେବାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ମାତ୍ର ସୋମବାର ରାତିରେ ଏହି ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ପଦବୀରୁ ଧନଶ୍ରୀତ ଆବାନକ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ପଦାଭିଷେକରେ ତାଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଦେଶବ୍ୟାପୀ ଆଲୋଚନା ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ପୂର୍ବରୁ କୌଣସି ସୂଚନା ନଥାଇ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟଗତ କାରଣ ଦର୍ଶାଇ ପଠାଉ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ନିକଟକୁ ଲକ୍ଷ୍ମଣପତ୍ର ପଠାଇଦେବା ରାଜନୈତିକ ମହଲକୁ ମଧ୍ୟ ବିସ୍ମିତ କରିଛି । ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ବିଷୟ ହେଉଛି ଯେ ସୋମବାର ସଂସଦର ମୋହୁଦୀ ଅଧିବେଶନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ଉପରାଷ୍ଟ୍ରପତି ରାଜ୍ୟସଭା ବୈଠକରେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରିଥିଲେ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରସଂଗରେ ନିଜର ମତାମତ ରଖିଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟଗତ ସମସ୍ୟା କିମ୍ବା ପଦବୀ ଛାଡ଼ିଥିବା ନେଇ ସାମାଜିକ ସୂଚନା ମିଳିନଥିବା ସ୍ଥିତିରେ ତାଙ୍କର ଏତେ ବଡ଼ ନିଷ୍ପତ୍ତି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇ ପାରୁଛି ହେଉନାହିଁ । ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା ୬୭(କ) ଅନୁଯାୟୀ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ନିକଟକୁ ଲେଖିଥିବା ଲକ୍ଷ୍ମଣପତ୍ରକୁ ଦୂରନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ଧନଶ୍ରୀତ ଅନୁରୋଧ କରିଛନ୍ତି । ତାହାର ପରାମର୍ଶ ଆଧାରେ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରତି ଅଧିକ ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ସେ ପଦ ଛାଡ଼ିଥିବାର ଲକ୍ଷ୍ମଣ ପତ୍ରରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ଏଥିସହିତ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି, ଉପରାଷ୍ଟ୍ରପତି, ମତା ସମାଜସଭା ସମ୍ପଦ ସମସ୍ୟା ଏବଂ ସାଂସଦମାନଙ୍କୁ ସହଯୋଗ ଓ ସମର୍ଥନ

ନିମ୍ନରେ ସେ ଧନବାଦୀଙ୍କ ଜଣାଇଛନ୍ତି । କାର୍ଯ୍ୟକାଳ
ଶେଷ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଉପରାଷ୍ଟ୍ରପତି ପଦକୁ ଇଚ୍ଛୁପ
ଦେବାରେ ଧନଖଡ଼ ତୃତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି । ମାତ୍ର ତାଙ୍କ
ପୂର୍ବରୁ ଯଥାସମ୍ଭବ ୧୯୬୯ ଏବଂ ୧୯୮୭
ମସିହାରେ ଲକ୍ଷ୍ମଣା ଦେଲୁଥିବା ଭି.ଭି.ଗିରି ଏବଂ
ନ.ତ. ଜେଜିଚରମଣୀ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ପଦବା ପାଇଁ
ପ୍ରାର୍ଥା ହେବାରୁ ପଦ ଛାଡ଼ିବାକୁ ବାଧ୍ୟ
ହୋଇଥିଲେ । ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଧନଖଡ଼ଙ୍କ ଅତୀତକ
ଇଚ୍ଛୁପା କିଛିଟା ଭିନ୍ନ ବାରି ଦେଉଛି । ରାଜସ୍ଥାନର
ମୁକୁନ୍ଦବାସିନ୍ଦା ୭୪ ବର୍ଷୀୟ ଧନଖଡ଼ ନିଜର
ରାଜନୈତିକ ଜୀବନରେ କଂଗ୍ରେସ, ଜନତା ଦଳ
ଏ ବିଜେପିର ସଦସ୍ୟ ରହି ବିଭିନ୍ନ ପଦପଦବୀରେ
ଆସିଥିବ ହୋଇଥିଲେ । ଉପରାଷ୍ଟ୍ରପତି ହେବ
ପୂର୍ବରୁ ୨୦୧୨ ମସିହାରୁ ୨୦୨୨ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
ପର୍ଯ୍ୟବର୍ତ୍ତନ ରାଜ୍ୟପାଳ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ
ସମୟରେ ସେଠାକାର ମମତା ବାମନୀ ସରକାର
ସହ ତାଙ୍କର ବିବାହ ଚରମସୀମାରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲା ।
ରାଜ୍ୟ ସରକାର ତାଙ୍କର କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ବା
ମତାମତକୁ ଆଦୌ ଛୁଣେଇ କାଟିନଥିଲେ ଏବଂ
ସେ ଦକ୍ଷୀଣ ଏଜେଣ୍ଡ ଭଳି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବାର
ସଙ୍ଗୀନ ଅଭିଯୋଗ ଆଣିଥିଲେ । ସେହିପରି
ରାଜ୍ୟସଭାର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଥିବାବେଳେ ହଜଗୋଲ
କରୁଥିବା ଅଭିଯୋଗରେ ବିରୋଧୀ ଦଳର ୧୫୦
ଜଣ ସାଂସଦଙ୍କୁ ଅଧିବେଶନରୁ ନିଜମାନ କରିବ
ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତୁତକୋର୍ଟ ବିଚାରପତିମାନଙ୍କ ପ୍ରତି
ଆପତ୍ତିଜନକ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଇ ସେ ବିବାଦୀୟ
ହୋଇଥିବୁଥିଲେ । ତେଣୁ କେବଳ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟର
ସମସ୍ୟା ତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛୁପୀର ଏକମାତ୍ର କାରଣ
ନହୋଇପାରେ, ଏହା ପଛରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି
ଚାପ ଆଇପାରେ ବୋଲି ଅନୁମାନ କରାଯାଉଛି ।
ସାହିତ୍ୟାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଇଚ୍ଛୁପ
ପ୍ରଦାନର ୬୦ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ନୂଆ
ଉପରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କୁ ନିର୍ବାଚିତ କରାଯିବ ଏବଂ ସେ
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଧନଖଡ଼ ଏହି ପଦବାରେ ରହିବେ ।
ଆଗାମୀ ପନିରେ ହାତୀ କାହା ମୁଣ୍ଡରେ କଳହ
ଡାଳିବ, ତାକୁ ସମ୍ବନ୍ଧକର ନାହିଁ ।

ମୋବାଇଲ୍ ମୋଡ୍ର

ସୌଭାଗ୍ୟ ରଞ୍ଜନ ମହାନ୍ତି

ସ୍ଥାନ ଭବନ, ପ୍ଲଟ ନଂ-୫୮/୩୫୮୧,
ମାତ୍ରୀ ନଗର, ରୋଡ ନଂ-୩, ଶିଶୁପାଳଗଡ଼
ମୋ: ୯୪୩୭୯୯୪୩୭୯

ଏଥିରେ ଦୃଢ଼ତ୍ବ ନାହିଁ ଯେ, ବର୍ତ୍ତମାନର ସମୟରେ ତିଳିଚାଲ ଦୃଶ୍ୟାବଳି ତଥା ମୋବାଇଲ, କମ୍ୟୁଟର, ଟିଭି ପରବାରେ ଦୃଶ୍ୟପଟ ଫୋକଳମତି ଶିଶୁଙ୍କ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ବୟସ୍କଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତ ଶିଶୁଙ୍କ ପ୍ରଭାବିତ କରିଛି । ଏନେଇ ଏମଏ-ରାୟପୁର ପକ୍ଷରୁ ଗବେଷକମାନଙ୍କ ଦ୍ବାରା କରାଯାଇଥିବା ଦୁଇଟି ସର୍ବେ, ଯାହାହିଁ ‘କ୍ୟୁବେସ’ ନାମ ଏକ ଜର୍ଣ୍ଣାଲରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି, ତହିଁରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ, ଭାରତରେ ପାଞ୍ଚବର୍ଷରୁ କମ୍ ବୟସର ଶିଶୁ ଦୈନିକ ହାରାହାରି ୨.୨ ଘଣ୍ଟା ଅର୍ଥାତ ୨ ଘଣ୍ଟା ୨୫ ମିନିଟ୍ ମୋବାଇଲ କିମ୍ବା କମ୍ୟୁଟର, ଟିଭି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସମୟ ବିତାଉଛନ୍ତି । କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଦ୍ବାରା ଦୁଇବର୍ଷ ବୟସର କମ୍ ଶିଶୁ ଦୈନିକ ହାରାହାରି ୧୯୮୦ ୨୪ମିନିଟ୍ ମୋବାଇଲ୍ ଧରି ବସୁଛି । ଯାହାକି ବିଶ୍ବ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ସଂଗଠନ (ହ୍) ଶିଶୁମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିବା ସମୟ ଠାରୁ ବେଶ ଅଧିକ । ମୋବାଇଲ ପ୍ରତି ଶିଶୁଙ୍କ ଆସକ୍ତି ଏବେ ଉଦ୍ବେଗଜନକ ସ୍ଥିତି ଉତ୍ପାଦନକ୍ରି ହୋଇଛି ରିପୋର୍ଟରେ କୁହାଯାଇଛି । ଏମଏ-ରାୟପୁର ୧୮୫୭ ଶିଶୁଙ୍କୁ ନେଇ କରିଥିବା ସର୍ବେକ୍ଷେର ଦର୍ଶାଇଛି ଯେ, ଘଣ୍ଟା ଘଣ୍ଟା ଧରି ମୋବାଇଲ, କମ୍ୟୁଟର, ଟିଭି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିତାଇବା ଦ୍ବାରା ସେମାନଙ୍କ ବୋଧଶକ୍ତି ଭାଷାଗତ ବିକାଶ, ସାମାଜିକ ଦକ୍ଷତା, ଶ୍ଯନ, ଏକାଗ୍ରତା, ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିବାବେଳେ ଶରୀର ପନ ପାଇଁ କ୍ଷତିକାରକ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଛି । ସେହିପରି ଶିଶୁ ପ୍ରତ୍ଯକ ବିଏମଜେ’ରେ ପ୍ରକାଶିତ ଏକ ସର୍ବେ ରିପୋର୍ଟରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ, ଦେଶର ୫ଟି ଉତ୍ତର ଭାରତୀୟ ରାଜ୍ୟରେ ୬୦୦ପ୍ରତିଶତ ଶିଶୁ ମୋବାଇଲ, ଟିଭି ଓ କମ୍ୟୁଟର ପରବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଦୈନିକ ୨ ଘଣ୍ଟା ୫୮ମିନିଟ୍ ଅତିବାହିତ କରୁଛନ୍ତି । ସେହିପରି ଶିଶୁ ଜର୍ଣ୍ଣାଲ ‘କେଏଏମଏ’ରେ ପ୍ରକାଶିତ ଏକ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ରିପୋର୍ଟରେ କୁହାଯାଇଛି, ଦୁଇ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ବୟସର ଶିଶୁ ଘଣ୍ଟା ଘଣ୍ଟା ଧରି ଟିଭି, ମୋବାଏଲ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବର୍ଦ୍ଧିତା ସେମାନଙ୍କ ଇନ୍ଦ୍ରୀୟମାନଙ୍କ ସଂକ୍ରାନ୍ତ ପାର୍ଯ୍ୟକ ଶିଶୁଙ୍କ ବିକାଶ ପାଇଁ ଘୋର ବିପଦର କାରଣ ହୋଇପାରେ । ଏହା ନିସନ୍ଦେହରେ, ଆମ ଦେଶରେ କେମାନମତି ଶିଶୁ ଟିଭି, ମୋବାଇଲ ପ୍ରତି ଏତେ ଆସକ୍ତି ସେ,

ମୋବାଇଲ ନଧରିଲେ ବା ଚିଲି ନଫେଲେ ପିଲା ଶୁଣୁଛି ନାହିଁ କି ଖାଆନ୍ତି ନାହିଁ। କେବଳ ଏତିକି ନୁହେଁ, ସ୍କୁଲ ଯାଉଥିବା ଶିଶୁଙ୍କର ଅଧ୍ୟୟନ ମଧ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟିଗୁଣ୍ଡ ହେଉଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ରିପୋର୍ଟରେ କୁହାଯାଇଛି। ପରିବାରରେ କୋମଳମତି ଶିଶୁଙ୍କୁ ସେ ମୁହାଁମୁହିଁ ଭାବବିନିମୟ, କଥୋପକଥା ସେମାନଙ୍କ ଚେତନା ଶକ୍ତି, ଆବେଗିକ ବୁଦ୍ଧିମତ୍ତା ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ କରିଥାଏ। ମୋବାଇଲ, ଚିଲି, କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଏହି ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ଉଦ୍ଭିଦମାନ ବା ପ୍ରୋଭ୍ଲାସନ୍‌ର ବିକଶ ହୋଇନପାରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ସମୟରେ ମୋବାଇଲ ଶିକ୍ଷଣ ପ୍ରଣାଳୀର ସର୍ବୋତ୍କୃଷ୍ଟ ଉଦାହରଣ। ମୋବାଇଲ ପ୍ରତି ଆକର୍ଷିତ ଆଉ ଏକ ମୁଖ୍ୟ କାରଣ। କେବଳ ଶିଶୁ ନୁହଁନ୍ତି, ସ୍କୁଲ ଯାଉଥିବା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କୁ ଠାଉ ଆରମ୍ଭ କରି ଯୁବକଯୁବତୀଙ୍କ ବୟସ ପୁରୁଷ ଓ ମହିଳା ମୋବାଇଲ ପ୍ରତି ଏବେ ଆସିପାଲୁ ଯେ, ରାସ୍ତାରେ ଚାଲିଚାଲି ଯାଉଥିବା ସମୟରେ ମୋବାଇଲ ଦେଖିବାକୁ ଭୁଲିନିନାହିଁ। ବହୁ ସମୟରେ ମୋବାଇଲ ଦେଖି ଦେଖି ଚାଲିବାର ଚାହିଦା ବଢ଼ିଯାଏ। ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିପଦର ଗୋଟିଏ ହୋଇଥାଏ। ଦେଶରେ ମୋବାଇଲ ବ୍ୟବହାର ନେଇ ଭାରତୀୟ ତେଲି ନିୟମକ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏ ପ୍ରାୟ ଏହାର ସଦ୍ୟ ପ୍ରକାଶିତ ଏକ ରିପୋର୍ଟରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ, ଦେଶରେ ଏବେ ମୋବାଇଟବାଟର ସଂଖ୍ୟା ବା ପ୍ରାପ୍ତ ବୟସ୍କମାନଙ୍କର ଚଳନାରେ ମୋବାଇଲ ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ି ଚାଲିଛି। ମୁଖ୍ୟ ମିଛା ହୋଇଛି ଦୁଇ ଡିଗ୍ରୀରେ ମୋବାଇଲ ଥିବା କୁହାଯାଇଛି। ଆଗାମୀବେଳେ ମୋଟ ୩ କୋଟି, ୫୨ ଲକ୍ଷ ୪୪ହଜାର ୯୯୬ ଲକ୍ଷ ମୋବାଇଲ ଗ୍ରାହକ ଅଛନ୍ତି। ସେହିପରି ରିପୋର୍ଟରେ ଆହୁରି କୁହାଯାଇଛି ଯେ, ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ମୋବାଇଲ ଗ୍ରାହକମାନେ ମାସକୁ ହୋଇଛି ୧୦୨୨ ମିନିଟ୍ ବା ୧୭ ଘଣ୍ଟା ମିନିଟ୍ କଥା ହେଉଥିବାରୁ ଏବେ ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ୧୨୧୧ ମିନିଟ୍ ବା ୨୦ ଘଣ୍ଟା ୧୧ମିନିଟ୍ କଥା ହେଉଛନ୍ତି। ତେବେ ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ମାସକୁ ହୋଇଛି କଥା ହେବାରେ ଆମ ରାଜ୍ୟ ଚତୁର୍ଥ ସ୍ଥାନରେ ଥିବାରୁ କେବଳ ବିହାର ପ୍ରଥମ, ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶ ଦ୍ୱିତୀୟ ଏବଂ ଜାମ୍ମୁ-କାଶ୍ମୀର ତୃତୀୟ ସ୍ଥାନରେ ରହିଛି। କେବଳ ତାଲିକାର ସର୍ବନିମ୍ନରେ ରହିଛି ବିହାର। ଗ୍ରାହକଙ୍କର ମାସିକ ହୋଇଛି ସର୍ବାଧିକ ୧୩୮୮ ମିନିଟ୍ ବା ୨୨୩ ଘଣ୍ଟା କଥା ହେଉଥିବାରୁ କେବଳରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ୬୧୧ ମିନିଟ୍ ବା ୧୦ଘଣ୍ଟା ୧୧ମିନିଟ୍ କଥା ହୋଇଥାନ୍ତି। ଏହା ନିଷ୍ପେଦକ୍ଷ ହେବା ଆଦିର କର୍ମବହୁଳ ଓ ବିକାସମୟ ଜୀବନରେ ପିଲାକାଳିନେ ବା ଅଫଟ ହେଲେ ମା' ମାନେ ସାଧାରଣତଃ ମୋବାଇଲଟିଏ ଧରାଇ ଦେଇଥାନ୍ତି ବା ଚିଲି ଖୋଲି ଦେଇଥାନ୍ତି। ଯାହାର ପ୍ରଭାବ ଏବେ ଶିଶୁର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ମାନ ଉପରେ ଗଭୀର ପ୍ରଭାବ ପକାଇଛି। ଏକ ପ୍ରସଙ୍ଗ ପାଇଁ ମୋବାଇଲ ଠାଉ ଶିଶୁଙ୍କୁ ଦୂରେଇ ରଖିବା ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା, ବା ଦେଖିବା କମ୍ କରିବା ଜରୁରୀ

ରଣ କାଳ ଏହାକୁ ହରଣ କରିନିଏ।”

-ଆଦି ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ

“ସମାନତା ଏକ କଳ୍ପନା ହୋଇପାରେ କିନ୍ତୁ ତଥାପି ତାକୁ ଏକ ଗାସକୀୟ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ରୂପେ ସ୍ୱୀକାର କରିବା ଉଚିତ୍ ।”

-ବି.ଆର୍ ଆନ୍ଦେଦକର

ଜୈବ ବିବର୍ତ୍ତନର ତତ୍ତ୍ୱ ଓ ଜୀବ ଜଗତର ଉତ୍ପତ୍ତି

୩. ଅନୁଲ୍ୟ କୁମାର ପଣ୍ଡା

ଅରଙ୍ଗାବାଦ, ବରୀ, ଯାଜପୁର
ମୋ : ୮୨୪୯୫୦୨୭୭୭

ବି ବର୍ତ୍ତନ ପ୍ରାଣୀ ବିଜ୍ଞାନ ଯାହାକୁ ଜୀବାଙ୍କର ବି
evolutionary biology କୁହାଯାଏ ।
ଏବଂ ତାହା ଅନୁସାରେ ସାଦୃଶ୍ୟ ଏକ ବିଚାରଣ ସାଦୃଶ୍ୟ
ଯାହା ଗୋଟିଏ ଜୀବ ସହ ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ପଦାର୍ଥ ବା
ଅନ୍ୟ ଜୀବ ସହିତ ସାଦୃଶ୍ୟ ଥାଏ । ଅନେକ
ପରିସ୍ଥିତିରେ ଏହି ସାଦୃଶ୍ୟ ଜୀବକୁ ତାହାର ଖାଦ୍ୟ
ମାନଙ୍କଠାରୁ ସୁରକ୍ଷା ମିଳିବାକୁ ଉପଯୋଗୀ
ହୋଇଥାଏ । ସମସ୍ତଙ୍କ ହେବା ଯୋଗୁଁ ହିଁ ସୁ-
କଳ୍ପମାନଙ୍କର ବ୍ୟବହାର ବଦଳିଯାଏ ଯାହା ଶିକାରକୁ
ପ୍ରଭାବୀ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ଏହି ସାଦୃଶ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ
ପ୍ରକାର ହୋଇପାରେ ଯେପରିକି ଦୃଷ୍ଟି, ଶ୍ରବଣ,
ସ୍ପର୍ଶ ଆଦିରାସାୟନିକ, ଶ୍ୱସ୍ତି ବା ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଓ ଏମାନଙ୍କର
ଉଦ୍‌ଗ୍ରହଣୀୟ ମିଶ୍ରଣ ହୋଇପାରେ । ଏହା ଉଭୟ ଖାଦ୍ୟ
ଓ ଖାଦ୍ୟକୁ ଲାଭପ୍ରଦ ହୋଇପାରେ । ପକ୍ଷୀମାନେ
ଡେଙ୍ଗୁରୀ ସ୍ୱାଦିଷ୍ଟ ଫଳକୁ ଚିହ୍ନିପାରନ୍ତି ଓ ଛାନିକାରକ
ଛାଦନ ବା ପ୍ରାଣୀଙ୍କଠାରୁ ଦୂରେଇଯାଆନ୍ତି । ବେଳେ
ବେଳେ ଉଭୟ ପକ୍ଷଙ୍କର ସାଦୃଶ୍ୟ ଥିବା ଦେଖାଯାଏ ।
ଅନେକ ପ୍ରକାରିର ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କର ସାଦୃଶ୍ୟ ଥାଏ
ଯେପରିକି ବିରୁଦ୍ଧିକଠାରୁ ହୋଇଉଠୁଥିବା ରକ୍ଷା
ପ୍ରଦାନପାରନ୍ତି । ଶିକାର ଓ ଶିକାରୀ ମଧ୍ୟରେ ଉଦ୍‌ଗ୍ରହଣ
ସାଦୃଶ୍ୟ ପ୍ରାୟ ୩ ବା ଅଧିକ ପ୍ରକାରିକ ଠାରେ
ଦେଖାଯାଏ । ବ୍ୟାପକ ଅର୍ଥରେ ସାଦୃଶ୍ୟରେ
ନିର୍ଦ୍ଧାରିତମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟ ନିଆଯାଇପାରେ । ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ
ପାଇଁ ବେଳେ ବେଳେ ମାଧ୍ୟମରେ ଓ ମାଲମେସିସ
ଉପର ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ପ୍ଲାଷ୍ଟି-
କ ପତ୍ର , ପୋଲିଗୋନିଆ ସି-ଆଲକନ ଓ
କେଓପିରେନ ମଧ୍ୟ, ସମ୍ଭାଳୁଥାଆନ୍ତି ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କର
ଗନ୍ଧର ଛାଳି, ପତ୍ର ଓ ଫୁଲ ସହିତ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଥାଏ ।
କେତେକ ପ୍ରାଣୀଙ୍କର ଆଖି ବଡ଼ ପଶୁଙ୍କ ଆଖି ଭଳି
ଦେଖାଯାଏ । ଏହି ଆଖି ଦେଖି ଅନ୍ୟ ପଶୁମାନେ
ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି କି ନାହିଁ, ତାହା
ଜଣାଯାଇନାହିଁ । ଏହାକୁ ଆଧୁନିକ ସାହିତ୍ୟରେ
ଦେଖାଯାଉଛି । ବିଚାରଣାତ୍ମକ ଚୌକ୍ଷରେ ବିସ୍ତ୍ରାଣାତ୍ମକ
ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଲେ ସ୍ୱୟଂ ଚେହେରା ପରିବର୍ତ୍ତନ
ହୋଇପାରେ । ଅନେକ ସମୟରେ ପରିପାର୍ଶ୍ୱିକ
ଅପସ୍ମାକୁ ଖାପ ଖୁଆଇବା ନିମନ୍ତେ ଜୀବନଚର୍ଯ୍ୟାରେ
କିଛି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ ଯାହାକୁ ଜନଭର୍ତ୍ତେଷ୍ଟ ତଥା
ପରିବର୍ତ୍ତନ ବିବର୍ତ୍ତନ କୁହାଯାଏ । ବିଭିନ୍ନ ଜୈବ
ପରିବର୍ତ୍ତନ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରକାପିତ ଭଳି ପରିବର୍ତ୍ତନ
ହୁଏ । ଏକାକୀ ସାଦୃଶ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ ।
କେତେକ ମତେଲ ସମ୍ପର୍କୀୟ ଆଥାନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ସମ୍ପର୍କ

କିଶୋର ଚନ୍ଦ୍ର ବେହେରା

ନନ୍ଦପୁର, କୋରାପୁଟ
ମୋ: ୯୪୩୭୯୫୫୫୭୮

ପାଳିକ ସମ୍ପର୍କ ନିକେ ବଞ୍ଚିବା ସହିତ ଅନ୍ୟକ
ବଞ୍ଚିବାର ଅଧିକାର ଦେଇଥାଏ । ଈଶ୍ବର
ପ୍ରଦତ୍ତ ଓ ମନୁଷ୍ୟ କୃତ ସମ୍ପର୍କ ଆଗରେ ହାର ମାନି
ଯାଇଥାଏ ଛଳନା ଓ ମିଛ ଅଭିନୟ । ଅଭବିକତା ସହ
ବଞ୍ଚାଥିବା ସମ୍ପର୍କ ସଂକୃତିତ ହୁଏନାହିଁ, ବରଂ
ଦିନକୁଦିନ ହୋଇଥାଏ ଦୃଢ଼ତର ଓ ଚିରସ୍ଥାୟୀ ।
ଯାବତୀୟ ଝଡ଼ଝଞ୍ଜାଳ ପଛରେ ପକାଇ ସହି ପବିତ୍ର
ଭାବ ଚିକଳ ମନରେ ଅନବରତ ଆଶିଦେଇଥାଏ ।
ଅତୁଳତୁଲ୍ୟ ଉଦାହର ଓ ପ୍ରେରଣା । ତା’ ସହିତ ଅଦମ୍ୟ
ସାହସ ଓ ଉଦ୍ଧାପନା । ସମ୍ପର୍କ ଭାଙ୍ଗିଦେବା ସହଜ,
ମାତ୍ର ଗଢ଼ିବା କେତେଦୈର୍ଘ୍ୟକ୍ଷର ଅନୁଭବ କରିଥିବା
ବ୍ୟକ୍ତିକ୍ତ ଠାରୁ ସଠିକ୍ ଉତ୍ତର ମିଳିପାରିବ । ମଧୁର
ସମ୍ପର୍କଟିଏ ଗଢ଼ିବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ପୁଞ୍ଜି ଚିକଳ ଆମର
ଲୋଡ଼ା ହୋଇଥାଏ, ସେତକ ଆମ ପାଖରେ ରହିବା
ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ସ୍ବସ୍ଥ ମନ ଓ ସ୍ବସ୍ଥ ଚିତ୍ତନ ଏ
କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଶେଷ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ । ସମ୍ପର୍କ
ତେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ ଓ ବିଭିନ୍ନ ମାଧ୍ୟମରେ
କରାଯାଇଥାଏ, ମାତ୍ର ତା’ ସ୍ଥାୟୀତ୍ବ ଆମ ଉପରେ ହିଁ
ନିର୍ଭର କରିଥାଏ । ପାରସ୍ପରିକ ସହଭାବ ଓ ଛନ୍ଦହାନି
ବିଚାରଧାରା ଏହାକୁ ମଜବୁତ କରିବାର ବିଶେଷ
ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ । ସମ୍ପର୍କ ପାଇଁ ସମଭାବମୟ

ନିଆଳ ମଧ୍ୟ ସାଦୃଶ୍ୟ ହୋଇପାରେ । କାର୍ତ୍ତ ପ୍ରତୀକ ସବୁ ଏଥି ପାଇଁ ଜଣାଶୁଣା । ମେରୁବଞ୍ଚା ପ୍ରାଣୀଙ୍କର ମଧ୍ୟ ସାଦୃଶ୍ୟ ହୋଇପାରେ କିନ୍ତୁ ଏହା ଉପରେ ଅଧିକ ଗବେଷଣା ହୋଇନାହିଁ । ସହ ମିମିକ୍ରି ଶକ୍ତିର ବ୍ୟବହାର ସନ ୧୨୩୭ରୁ ଚଳିଆହୋଇଛି । ଗ୍ରୀକ ଇମ୍ପେରିଆଲିଜମର ଶକ୍ତିରୁ ଇମ୍ପିରେସନ ଓ ଚା'ପରେ ମିମେଟୋସରୁ ଇମ୍ପିରେଟୋର ଓ ମିମେଲସ୍ତାଇଲରୁ କ୍ରିୟା ବାଚକ ଇମ୍ପିରେଟ ବ୍ୟବହୃତ ହେଲା । ପ୍ରାଣୀ ବିଜ୍ଞାନରେ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ପାଇଁ ମାଲମେରିକ ଶବ୍ଦ ସନ ୧୮୫୧ରୁ ବ୍ୟବହାର ହେଉଛି । ବ୍ୟାପକ ଉପରେ ସାଦୃଶ୍ୟ ବିବର୍ତ୍ତନକୁ ଏକ ଯୁକ୍ତାତ୍ମକ ସଂଯୋଜକ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି ।

ଜେବ ବିଭିନ୍ନ ତତ୍ତ୍ୱ ମାନବ ପ୍ରକୃତିର ଉତ୍ପତ୍ତି
 ଉପରର ବହୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରିଥାଏ ।
 ଏହି ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଅନୁଯାୟୀ, ଆଜିର ମଣିଷମାନେ
 ଜେନେଟିକ ଗାଈର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ପିଠି ପରେ
 ପିଠି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବହନ କରିଆସି ଯାହା ବଞ୍ଚିବା ଏବଂ
 ପ୍ରଜନନ ସଫଳତା ପାଇଁ ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ ।
 ବିବର୍ତ୍ତନର ତିନୋଟି ଭିନ୍ନ ତତ୍ତ୍ୱ ଅଛି ଯାହା
 ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିଛି । ଗୋଟିଏ
 ହେଉଛି ନାତୁରାଲ ସିଲକନଗନ ଡାରଫ୍ଟର ଥିରୀ ।
 ଅନ୍ୟଟି ହେଉଛି ମ୍ୟୁଟେସନ ଥିରୀ । ଅର୍ଥାତ୍
 ଇଡୋଲୋସ୍ତନ ଏବଂ ଶେଷଟି ହେଉଛି ମର୍ଡନ
 ସିସ୍ଟେମିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅଫ୍ ଜେନୋଲୋସ୍ତନ । ଜେବ
 ବିବର୍ତ୍ତନ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଅଂଶ ବିଶେଷ ଭୂପୃଷ୍ଠରେ ବିଭିନ୍ନ
 କାଳଖଣ୍ଡରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରାଣୀ ଖୋଜାଦେବା ସହ
 କିଛି ମଧ୍ୟ ବିଲୁପ୍ତ ହୋଇଯାଇଥା'ନ୍ତି । କୌଣସି
 ପ୍ରାକୃତିକ ଦୁର୍ବିପାକ ଅଥବା ପରିବର୍ତ୍ତିତ ପ୍ରତିକୂଳ
 ପରିସ୍ଥିତିରେ ପ୍ରାଣୀମାନେ ପରିବେଶ ସହ ଖାପ
 ଖୁଆଇ ନ ରହିପାରିବା ହେତୁ ସେମାନଙ୍କର
 ବିଲୋପନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥାଏ । ତେବେ
 ସାମୁଦ୍ରିକ ଜୀବ ସାର୍ଦ୍ଧ ଏପରି ଏକ ଜାତ ଯାହା ପ୍ରାୟ
 ପାଞ୍ଚଟି ଗଣବିଲୁପ୍ତର ମଧ୍ୟ ବର୍ତ୍ତିଯାଇଛି । ପରିକଳ୍ପିତ
 ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଗଣ ବିଲୁପ୍ତରେ ପାଖାପାଖି ୯୬
 ପ୍ରତିଶତ ସାମୁଦ୍ରିକ ଜୀବଙ୍କର ଗଣ ବିଲୁପ୍ତ ଘଟିଥିବା
 ବେଳେ ସାର୍ଦ୍ଧ କୌଣସିମତେ ମୁକୁଳି ରହିପାରିଛି ।
 ଜୀବଜଗତରେ ଏହାର ଏକ ଦୁନିଆମତ ଶ୍ରେତି
 ଦେଖିଲେ ସାର୍ଦ୍ଧମାନେ ପ୍ରାୟ ୪୫ କୋଟି ବର୍ଷ ତଳେ
 ଆସ୍ଥାନ ଜମାଇଥିବାର ପ୍ରମାଣ ବିଭିନ୍ନ ଜୀବାଶ୍ମ
 ଅନୁଧ୍ୟାନରୁ ଜଣାଯାଏ । ଅର୍ଥାତ୍ ବର୍ତ୍ତମାନ ଭୂପୃଷ୍ଠର ବିଲୁପ୍ତ
 ହୋଇଯାଇଥିବା ଜୀବମାନଙ୍କର ଠାକୁ ୧୯ କୋଟି
 ବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ ୭ ବୃକ୍ଷରାଜି ଉତ୍ପତ୍ତି ହେବାର ୯ କୋଟି
 ବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ ସେମାନଙ୍କର ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା ବୋଲି
 ଆକଳନ କରାଯାଏ । ବାୟୋସ୍ପିଅର୍ ଜେବ ପୃଥିବୀର
 କିଛି ଅଂଶରେ ଗଠିତ ଯେଉଁଠାରେ ଜୀବନ
 ବିଦ୍ୟମାନ ଅଛି । ଗଛର ଗଭୀର ମୂଳ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ
 କିଛି ସମୁଦ୍ର ଅନ୍ଧକାର ପରିବେଶ । ବର୍ଷା, ଶେଷତଃ
 ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ପର୍ବତରୋହଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜେବ କ୍ଷେତ୍ର
 ବିସ୍ତାରିତ । ଏହା ହେଉଛି ସମସ୍ତ ଇଡୋସିମ୍ପାନ
 ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପୀ ରାଣି, ସମସ୍ତ ଜୀବନ ରୂପ ଏବଂ

ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ପର୍କକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରୁଛି । ଯାହା ବାୟୁମଣ୍ଡଳ, ହାଲଡ୍ରୋଫିଅର ଏବଂ ଲିଥୋସ୍ପିରରେ ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ସେମାନଙ୍କର ପାରସ୍ପରିକ ସମ୍ପର୍କକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ । ଯେହେତୁ ଜୀବଗୁଡ଼ିକରେ, ବାୟୁରେ ଏବଂ ଜଳରେ ବିଦ୍ୟମାନ । ପ୍ରାୟ ୩.୫ ବିଲିୟନ ବର୍ଷ ଧରି ଜୀବଶକ୍ତି ବିଦ୍ୟମାନ । ଜୀବାଶୁଳକ ପ୍ରାଥମିକ ଜୀବନ, ଯାହାକୁ ପ୍ରୋକାରୀଓଫ୍ କୁହାଯାଏ । ସେମାନେ ବିନା ଅମ୍ଳଜାନରେ ବଞ୍ଚିପାରନ୍ତି । ପ୍ରାଚୀନ ପ୍ରୋକାରୀଓଫ୍ଗୁଡ଼ିକ ଏକକ କୋଷ ବିଶିଷ୍ଟ ଜୀବମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିଥାଏ । ବାୟୋସ୍ପିରରେ ଅମ୍ଳଜାନର ଯୋଗୁ ଅଧିକ ଜଟିଳ ଜୀବର ଉତ୍ପତ୍ତି ବିଶିଷ୍ଟ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଲା । ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ବିଭିନ୍ନ ଉଦ୍ଭିଦ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ୍‌ସ୍ପେଷିଜ୍ ପ୍ରକାରି ବିଶିଷ୍ଟ ହେଲା । ମୃତ ଉଦ୍ଭିଦ ଏବଂ ପଶୁମାନଙ୍କର ଅବଶିଷ୍ଟା ଶ ମାରି କିମ୍ବା ସମୁଦ୍ରରେ ପୋଷକ ତତ୍ତ୍ୱ ଛାଡିଥାଏ । ସର୍ଯ୍ୟାସ ପୋଷକ ତତ୍ତ୍ୱ ବହୁପ୍ରକାର ଉଦ୍ଭିଦ ଦ୍ୱାରା ମୁଖ୍ୟ ଶୋଷିତ ହୁଏ । ଖାଦ୍ୟ ଏବଂ ଶକ୍ତିର ସହି ଆଦାନପ୍ରଦାନ ଶ୍ରେୟ ହେଉଛି ଏକ ସ୍ୱୟଂ ପରିଚାଳିତ ତଥା ସ୍ୱ-ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ପ୍ରଣାଳୀରେ ପରିଣତ କରେ ।

ପୃଥ୍ବୀବାରେ ବାସ କରୁଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବ
ସେ ପ୍ରାଣୀ ହେଉ ବା ଉଦ୍ଭିଦ ପରସ୍ପର ଠାରୁ ଅଲଗା
ଜଣେ ମନୁଷ୍ୟକୁ ଗୋଟିଏ ମାଙ୍କଡ଼ ସହିତ ତୁଳନା
କରିବା ତାହାଲୋ ଉଭୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗଠନର କିଛି
ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଓ କିଛି ଉପସ୍ଥାପନ ରହିଥିବାର ଦେଖିବା
ପୃଥ୍ବୀର ପୃଷ୍ଠରେ ଥିବା ଅବ୍ୟକ୍ତ ଜୀବମାନଙ୍କ
ଆନୁଧ୍ୟାନ କଲେ ଜଣାଯାଏ ଯେ ଏକ ବ୍ୟାକ୍ଟେରିଆର
ଆକାର ଅତି ଛୋଟ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ତିନି ଫୁଟ
ରେଡ଼ିଉ, ବୃହତ୍‌କାୟ । ତେଣୁ
ବ୍ୟାକ୍ଟେରିଆମାନଙ୍କର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ଓ ପ୍ରସ୍ଥକୁ
ମାଲକୋଗିରିଟରେ ପ୍ରକାଶ କରାଯିବା ସମୟରେ
ବୃହତ୍‌କାୟ ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ଓ ପ୍ରସ୍ଥକୁ
ଗିରିଟରେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଏ । ଜୀବମାନଙ୍କର
ଜୀବନ କାଳରେ ମଧ୍ୟ ବିଶେଷ ଅଧ୍ୟୟନର
ରହିଥାଏ । ଶାଗୁଆନ ବା ଟିକ୍ ଗଛ ପ୍ରାୟ ୧୦୦
ରୁ ୧୫୦ ବର୍ଷ ବଞ୍ଚୁଥିବା ବେଳେ କଳିକତା
ବଟାନିକାଲ ଗାର୍ଡନରେ ଥିବା ବଟ ବୃକ୍ଷ ପ୍ରାୟ
୨୦୦ ବର୍ଷ ଅଧିକ ସମୟ ବଞ୍ଚି ରହିଥିବାର
ପ୍ରମାଣ ରହିଛି । ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମଣି ଉଲ୍ଲି
କଲେଥିବା ପତଙ୍ଗର ଆୟୁଷ ମାତ୍ର ଅଷ୍ଟ କିଛିଦିନ
ହୋଇଥିବା ବେଳେ କେତେକ କର୍ମିଜ ପ୍ରାୟ ୨୦୦
ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଞ୍ଚିରହିଥାଏ । ଜୀବମାନଙ୍କର
ଜୀବନ କାଳରେ ତାରତମ୍ୟ ଭଲ ସେମାନଙ୍କ
ଶରୀର ରଙ୍ଗର ତାରତମ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । ଯେ
କୌଣସି ପ୍ରାକୃତିକ ପରିବେଶରେ ପ୍ରକୃତିର
ଅନନ୍ୟ ବିଭିନ୍ନତାକୁ ନେଇ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର
ଜୀବମାନଙ୍କର ଏକତ୍ର ସହାବସ୍ଥାନକୁ ଜୀବ
ବିବିଧତା ବା ଜୈବ ବିବିଧତା କୁହାଯାଏ ।
ପରିବେଶର ପାର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହେତୁ ଗୋଟିଏ ପ୍ରାକୃତିକ
ପରିବେଶରେ ଦେଖାଯାଉଥିବା ଜୀବଗୋଷ୍ଠୀର
ବିଭିନ୍ନତା ଅନ୍ୟ ପ୍ରାକୃତିକ ପରିବେଶରେ

ଜାତଗୋଷ୍ଠୀ ଠାରୁ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । କୋଟି କୋଟି ବର୍ଷର ଜୈବ ବିବର୍ତ୍ତନର ପରିଣତି ଯୋଗୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟରେ ପୃଥିବୀରେ କେବଳ ନୂତନ ଜାତିର ଜୀବ ବେଶାଦେଇଛନ୍ତି ତାହା ନୃହେଁ ବରଂ ଅନେକ ବିଲୁପ୍ତ ମଧ୍ୟ ହୋଇଯାଇଛନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୃଥିବୀରେ ବାସ କରୁଥିବା ସବୁ ଜୀବମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ଜୀବମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇପାରିନାହିଁ । ଜୀବମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟାରେ ଅଧିକ ତଥ୍ୟ ଜାଣିବାକୁ ହେଲେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଓ ପାର୍ଥକ୍ୟକୁ ବିଚାର କରି ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଗ କରାଯାଏ । ଏହି ସଂକଳିତ ଚାଳି ସେମାନଙ୍କ ବା ସିଷ୍ଟେମାଟିକ୍ କୁହାଯାଏ ।

କ୍ଳେବ ପରିବେଶରେ ଶକ୍ତି ପ୍ରବାହକୁ ବଳାଇ
 ରଖିବାରେ ମଣିଷ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା
 ଗ୍ରହଣ କରେ । ବେଳେବେଳେ ମଣିଷ ଏହି ଶକ୍ତି
 ପ୍ରବାହକୁ ବାଧା ଦିଅନ୍ତି । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ,
 ଏକାମୃତଶୁକ୍ଳ ପତ୍ନୀଜାନର ଷ୍ଟର କମିଯାଏ ଏବଂ
 ଆହ୍ଲାନ୍ଦାମ୍ବୁ ଷ୍ଟର ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥାଏ ଯେତେବେଳେ
 ଲୋକମାନେ ଜଙ୍ଗଲିଆ ବନରୁ କିମ୍ବା କୋଇଲା
 ଏବଂ ତେଲ ପରି ଜୀବାଶ୍ମ ଇନ୍ଦନ ଜାଳନ୍ତି ।
 ଜୀବଜନ୍ତୁଙ୍କ ଜୀବନ ଓ ସେମାନଙ୍କର ପାରମ୍ପରିକ
 କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ପାଇଁ କ୍ଳେବ
 କ୍ଷେତ୍ର ଏକ ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ ।
 ଜଳବାୟୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ଏହା ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ
 ଉପାଦାନ । ପୃଥିବୀରେ ଜଳବାୟୁର ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁ
 ବିଭିନ୍ନ ପରିବେଶ ଅବସ୍ଥା ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ,
 ଯେପରିକି ଅନୁକୂଳ ତାପମାତ୍ରା ଏବଂ ଆର୍ଦ୍ରତା ।
 ଜୀବମାନେ ମଧ୍ୟ ଶକ୍ତି ଏବଂ ପୋଷକ ତତ୍ତ୍ୱ
 ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି । ସମସ୍ତ ଜୀବନକୁ ବଞ୍ଚାଇବା
 ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଏବଂ ପଶୁ
 ପୋଷକ ତତ୍ତ୍ୱ ପୃଥିବୀର ଜୀବାଣୁରେ ମିଳିଥାଏ ।
 ମୃତ ଜୀବଜନ୍ତୁ କିମ୍ବା ଜୀବକୋଷର ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁରେ
 ଉପସ୍ଥିତ ପୋଷକ ତତ୍ତ୍ୱକୁ ପୁନର୍ବାର
 ଯୌଗିକରେ ପରିଣତ କରାଯାଏ । ଏହା ଅନ୍ୟ
 ଜୀବଜନ୍ତୁମାନେ ଖାଦ୍ୟ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର
 କରିପାରିବେ । ଏହି ପୁଷ୍ଟିକର ପୁନଃ ବ୍ୟବହାର
 ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାରଣ କ୍ଳେବ ପରିବେଶ ବାହାରେ
 ଖାଦ୍ୟର ଉତ୍ପାଦନ । ଅମ୍ଳଜାନ ଏବଂ
 ନାଇଟ୍ରୋଜେନ ମାଧ୍ୟମରେ କ୍ଳେବ ପଦାର୍ଥରେ
 ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ । ଏହି ପଦାର୍ଥଗୁଡ଼ିକ କ୍ଳେବ ପଦାର୍ଥ
 ଉତ୍ପାଦନର ପ୍ରାୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାୟୋଜେନିକାଲ
 ପ୍ରକ୍ରିୟା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ । ଆଙ୍ଗାରାକ୍ମ, କାର୍ବନ ତତ୍ତ୍ୱ
 ମାଧ୍ୟମରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ, ଯାହା ଉଭୟ ପୃଥିବୀ
 ଏବଂ କ୍ଳେବ ପ୍ରଣାଳୀ ସହିତ ଜଡ଼ିତ । କ୍ଳେବିକ
 ପରିବର୍ତ୍ତନ ଏକ ପ୍ରାକୃତିକ ଚକ୍ର, ଯାହା କ୍ଳେବ
 ପରିବେଶରେ ଘଟିଥାଏ । ପୃଥିବୀ ଗ୍ରହରୁ
 ବିଷାକ୍ତ ପଦାର୍ଥ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉପାଦାନକୁ
 ବାହାର କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ ଯାହା ଜୀବନ
 ପାଇଁ କ୍ଷତିକାରକ ହୋଇପାରେ । ଉଦାହରଣ
 ସ୍ୱରୂପ, କାର୍ବନ ଡାଇଅକ୍ସାଇଡ୍ ଫଟୋସିନ୍ଥେସିସ
 ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ।

ନିଶ୍ଚିତ ସମ୍ପର୍କ

ମାନବିକତାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଅନ୍ୟର ସ୍ୱପ୍ନ ବେଳେ ନୁହେଁ, ବରଂ ଦୁଃଖ ସମୟରେ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ହାତକୁ ହାତ ମିଳାଇବା, ସମବେଦନା ଜଣାଇବା, ଆଶ୍ୱସନା ଦେବା ଓ ସାହସ ଦେବାର ସ୍ୱସ୍ଥ ପରମ୍ପରା ଦିନକ ମନ ଭିତରେ ରହିବା ଏକାନ୍ତ ପ୍ରୟୋଜନ । ଆଜିର ଆଧୁନିକ ଯୁଗରେ ସହରରେ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପନ କରିବା ହେଉ କି ନିଜ ପରିବାର ସହ ସମ୍ପର୍କ ସୋଡ଼ିବା ହେଉ, କାହା ପାଖେ ସମୟ ନାହିଁ, ସମ୍ପର୍କ ଧରେ ଧରେ ନିରାଶ ପଥକୁ ବାଲିଘାଣ୍ଡିତ୍ୟବର ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଛି । କଥା ଛକରେ ଆଡ଼େଇ ଯାଆନ୍ତି ବେଶ୍ୟତା ଓ ସମୟକୁ ବାହାନା କରି । ବାସ୍ତବରେ ଆମ ପାଖରେ ସମୟ ନାହିଁ ନା’ ସମ୍ପର୍କକୁ ଚିର ସ୍ଥାୟୀ କରିବା ପାଇଁ ଆନ୍ତରିକତାର ଅଭାବ ? ନୂଆ ସମ୍ପର୍କ ଗଠିତା ଓ ପୁରୁଣାକୁ ମନେ ପକାଇବା ଏକ ପ୍ରମୁଖ ମାଧ୍ୟମ ପାଇବି ଥାଏ ବାହାଘର, ବ୍ରତଘର, ଯୁବ ସମ୍ବଳିତ ଶୁଣି କ୍ରିୟା ଓ ଗାଁର ଦେବା ଦେବୀଙ୍କୁ ପୂଜା ଅର୍ଚ୍ଚନା କରିବା ସହ ଗାଁର ସାମ୍ପରିକ ଯାନିଯାତ୍ରା ପରମ୍ପରା ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ତମ ସମ୍ପର୍କ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ । ଯାହାଦ୍ୱାରା ପରିବାର ଓ ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧବଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ ନିବିଡ଼ତା ଓ ଆୟାସର ବନ୍ଧି ପକାଥାଏ ।

କଣେ ମଣିଷର ବାଲ୍ୟ କାଳରେ ମା' ଘର ଲୋକଙ୍କ ସହିତ ବାପାଙ୍କ ପରିବାର ଲୋକଙ୍କ ସମ୍ପର୍କ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୁଏତ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ। କିଶୋରୀ ବୟସରେ ସାମାଜିକ ସମ୍ପର୍କ କଟିତ କିଛି ପରିବାରିକ ଉତ୍ତରାଧିକାର ସମ୍ପର୍କ ବ୍ୟତୀତ ଜନିତ କରକର ଗନ୍ଧକ ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥାଏ। ପ୍ରାପ୍ତ ବୟସରେ ଏକ ନୂତନ ଅଧ୍ୟାୟ ଯୋଡ଼ିହୁଏ ଓ ସ୍ବାମୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପରିବାର ବର୍ଗଙ୍କ ସହିତ। ମଣିଷ ଧାରେ ଧାରେ ପୁରୁଣା ସମ୍ପର୍କ ଗୁଡ଼ିକୁ ଭୁଲିବାକୁ ଲାଗେ। ଯେତେବେଳେ ବୈବାହିକ ଜୀବନ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ। ଅର୍ଥାତ୍ ବାଲ୍ୟ କାଳକୁ ଗତି ଉପ୍ରାସ ସମ୍ପର୍କ ଗୁଡ଼ିକ ଭୁଲି ମଣିଷ ବୈବାହିକ ସମ୍ପର୍କ ସହିତ ଏତେ

ମାତ୍ରାରେ ଯୋଡି ହୋଇଯାଏ ଯେ ଆଉ ସେହି ପୁରୁଣା ସମ୍ପର୍କ ରୁଚିକ ଭଲ ଲାଗେ ନାହିଁ। ସାମାଜିକ ପରିବେଶନାରେ ଗଢ଼ିଉଠିଥିବା ସମସ୍ତ ସମ୍ପର୍କ ରୁଚିକ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି କେବଳ ସ୍ବାମୀ, ସ୍ବା ସମ୍ପର୍କ ଏତେ ମାତ୍ରାରେ ଘନିଷ୍ଠତା ସୃଷ୍ଟି କରେଯେ ମଣିଷର ସମସ୍ତାଂ ଅତୀତ ସ୍ମରଣିକା ଲିଭିଯାଏ ମନ ମାନସକୁ। ତେଣୁ ଅତି ସର୍ବତ୍ର ଗର୍ହୀତମ ଉଦ୍ଭିର ସତ୍ୟତା ଉପରେ ଆଧାରିତ ଏକ ପ୍ରକାର ମାନସିକ ଉତ୍ତେଜନା ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ସମୟକ୍ରମେ ଯେତେବେଳେ ସେହି ସମ୍ପର୍କ ଦୂର୍ବଳ ହେବାକୁ ଲାଗେ। ଏମିତିକି ପରିପକ୍ୱ ସମୟରେ ସ୍ବାମୀ ସ୍ବା ସମ୍ପର୍କ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୂର୍ବଳ ଅବସ୍ଥାକୁ ଆସିଗଲା ପରେ ସାମାଜିକ ସହାୟତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଉଚ୍ଚଯକ୍ଷ ମନରେ କୌଣସି ଆନ୍ତରିକ ଭାବ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଉଚ୍ଚଯକ୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବାହ୍ୟ ସମ୍ପର୍କର ଦୃଢ଼ତା ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ କେବଳ ସହାନୁଭୂତି ଏବଂ ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା କାରଣରୁ। ଠିକ୍ ସେତିକି ବେଳେ ପୁନଃ ଏକ ନୂତନ ତଥା ଶେଷ ସମ୍ପର୍କର ଆୟା ଆରମ୍ଭ ହୁଏ ନିଜ ସମ୍ପର୍କ ମାନକ ସହିତ ଯାହା ସେମାନଙ୍କୁ ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା ସହାୟତା ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ଯୋଗାଇ ଦେବାର ଆଶା ରଖୁଥାଏ। କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେହି ସମ୍ପର୍କର ସୁଦୃଢ଼ତା ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଥିବା ବେଳେ ଆଜିକାଲି ଆଉ ସେହି ଶେଷ ସମ୍ପର୍କ ଏମିତି ଏକ ସ୍ତରରେ ଆସି ପହଂଚିଲାଣି ଯେ ଜୀବନରେ ଶେଷକ୍ଷେତ୍ର ଆୟତରେ ସଂଗୃହୀତ ନିଜର ନିଃସହାୟ ଭାବକୁ ନେଇ ପ୍ରାୟତଃ ବୁଝିବାକୁ ଲାଗିଥାଏ ସେ ସମ୍ପର୍କ ବୋଲି ସମାଜରେ କିଛି ନାହିଁ। ନିଜେ ନିଜକୁ ଅସହାୟ ମଣିବା ସହ ମାନବ ସମ୍ବଳକୁ କଳଙ୍କିତ କରିବାକୁ ପଛଛାଡ଼ି ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ।

ସାମାଜିକ ଓ ପାରମ୍ପରିକ ସମ୍ପର୍କରେ
ଯେତେବେଳେ ନିଶ୍ଚିହ୍ନ ହେବାକୁ ଯାଉଥାଏ,
ସେତେବେଳେ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ ସମ୍ପର୍କର ନୂତନ ଅଧାର
‘ଲିଖିତ ସମ୍ପର୍କ’ । ସେ ସମ୍ପର୍କ ଆତ୍ମୀୟତା ଉପସ୍ଥିତି,
ଗାଁ ଭଦ୍ର ମଣ୍ଡଳୀ କିମ୍ବା ସାମ୍ବିଧାନିକ ନୀତି ନିୟମ

ଅନୁଯାୟୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବିଚାରପତିଙ୍କ ସ୍ୱାକ୍ଷର କ୍ରମେ ଗଠି ଉଠିଥାଏ ଏ ଖଳି ଅସହାୟ ବନ୍ଧନ । ସଂପ୍ରତି ସମୟରେ ଦେଶର ଗଲାଣି ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଭ୍ୟତାର ଚାଲି ଚଳଣି ଓ ନୀତି ଆଦର୍ଶ । ଅନେକ ଅଯୋଗ୍ୟ ସାମାଜିକ ଗଣମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରଭାବିତ ହେଉଛନ୍ତି ଯୁବ ଗୋଷ୍ଠୀ, ଯାହାର ପ୍ରଭାବରେ ମାନବିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧର ବିଚାର ଧାରା ଭାରତର ସରମ୍ଭରାର ମୌଳିକତା ହ୍ରାସ ହୋଇପାରେ ଲାଗିଛି । ଆମମାନଙ୍କ ମନରେ ଅବିଶ୍ୱାସ ଏବେ ପରିମାଣର ଗ୍ରାସ କଲାଣି ଯେ ବାପା-ପୁଅ, ଭାଇ-ଭଉଣୀ ଓ ସ୍ୱାମୀ-ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପବିତ୍ର ସଂପର୍କରେ ଲିଙ୍ଗତ ଚୁକ୍ତିନୀମା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲାଣି । ଏ ସମ୍ପର୍କ ସଦାସର୍ବଦା ଅବିଶ୍ୱାସ ଓ ଆତଙ୍କୀ ଜୀବନ ଭଳି ବଞ୍ଚିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ଏ ଖଳି ବିଷମୟ ପରିସ୍ଥିତିରେ ସାମାଜିକ ବିଶେଷକ୍ଷ ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଉତ୍ତମ ପରିବେଶ ଓ ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷା ଦାନ ବାଲ୍ୟାବସ୍ଥାରୁ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଦିଆଯାଇଥିବ ବେଳେ ଏ ଖଳି କୁସ୍ଥିତ ପରମ୍ପରାକୁ ଆମେମାନେ ଡେଇଁବାର କଳା ଶିଖାଇ ପାରିବା । ଏହି ଜ୍ଞାନ ଯଦି ଜଣେ ମଣିଷର ବାଳ୍ୟ କାଳରୁ ଉଦୟ ହୋଇଥା'ନ୍ତା ହୁଏତ ସମୟ କ୍ରମରେ ସେ ନିଜକୁ ଏବଂ ସମସ୍ତ ସମ୍ପର୍କକୁ ସହଜୁଳିତ କରି ରଖୁଥା'ନ୍ତା ଯାହା ତାକୁ ଜୀବନର ଶେଷ ସମୟରେ ଏବେ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖନଥା'ନ୍ତା । ଅଜ୍ଞାନ ମଣିଷ ସାମାଜିକ ସମ୍ପର୍କ ଗୁଡ଼ିକୁ ସମୀକ୍ଷା କରି ବୁଝିବା କ୍ଷମତା ନରଖି କେବଳ ପରିପାଶ୍ୱରିକ କୁହେଲିକାରେ ନିଜକୁ ସମୀକ୍ଷାକାର କରି ଯାହା ସବୁ ଶିକ୍ଷା ପାଇଥା'ନ୍ତି ତାହାର ପ୍ରତିଫଳନ ସ୍ୱରୂପ ନିଜର ସାମାଜିକ ଦାୟତ୍ୱ ସମ୍ପର୍କ କରିବା ଲକ୍ଷ ରଖି ଖଳି ଉଠିଥିବା ସମ୍ପର୍କ ପଥାଳିଆ ବେତବତ୍ତ ଯୋଜା ଦେଇପାରେ ଉକ୍ତ ମାନି ନଥାନ୍ତା । ଜୀବନର ଶେଷ ସମୟରେ ସବୁ ବୁଝିଲା ବେଳକୁ ଆଉ କିଛି ନଥାଏ, ଦୃଶ୍ୟ ଓ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ବଞ୍ଚିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ ଅବଶିଷ୍ଟ ଜୀବନ ।

ଜ୍ୟୋତିର୍ବିଦ୍ ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀପତି ଆଚାର୍ଯ୍ୟ
ସେକ୍ଟର-୩/୩୦୯, ନିଳାଦ୍ରୀବିହାର, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୧
ମୋ: ୯୪୩୮୩୮୯୦୩୯